



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

# NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 52/01-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2001 v senáte zloženom z predsedu Daniela Švábyho a zo sudcov Lajosa Mészároša a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatý podnet Ľ. Š. a A. Š., obaja trvale bytom v M., zastúpených advokátkou JUDr. D. K., P., vo veci porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu vo Svidníku v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 360/89 a takto

r o z h o d o l :

Okresný súd vo Svidníku v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 360/89 p o r u š i l právo Ľ. Š. a A. Š., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

## O d ô v o d n e n i e :

### I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 52/01-10 z 28. augusta 2001 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie podnet Ľ. Š. a A. Š., obaja trvale bytom v M. (ďalej len „navrhovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. D. K., P., vo veci porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu vo Svidníku (ďalej aj „odporca“) v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 6 C 360/89.

V rámci prípravy ústneho pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k opodstatnenosti prijatého podnetu (ďalej len „návrh“) písomne vyjadrili obaja účastníci konania: Okresný súd vo Svidníku, zastúpený predsedom súdu, stanoviskom zo 6. novembra 2001 sp. zn. Spr. 365/01 a navrhovatelia, zastúpení svojím právnym zástupcom, stanoviskom z 19. novembra 2001.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti návrhu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetný návrh prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu dotknutých súdnych spisov.

Predmetom návrhu boli tvrdenia navrhovateľov o porušení práva na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietáhov týkajúcej sa peňažnej náhrady za užívanie nehnuteľností v ich vlastníctve, vedenej u odporcu najprv pod sp. zn. 5 C 384/82, následne pod sp. zn. 4 C 151/84 a napokon pod sp. zn. 6 C 360/89. Právny predchodca navrhovateľov podal

u odporcu žalobu o zaplatenie náhrady za vyvlastnené pozemky a za predbežné užívanie nehnuteľností 16. júna 1982. Uznesením odporcu z 30. marca 1999 bol pripustený vstup navrhovateľov do konania namiesto pôvodného žalobcu. Aj keď odporca vo veci viackrát meritórne rozhodol, v dôsledku zrušenia jeho rozhodnutí druhostupňovým súdom vec nebola ešte doposiaľ právoplatne ukončená. Navrhovatelia považujú nižšie popísaný postup odporcu v konaní v ich veci za zbytočné priesťahy v konaní, v dôsledku čoho malo byť porušené ich základné právo vyplývajúce z čl. 48 ods. 2 ústavy. Navrhovatelia tvrdia, že toto ich základné právo bolo porušené „a to najmenej v období od 15. 8. 1994 kedy bola vec uznesením KS Košice 15 Co 267/93-195 zrušená a vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie až do podania podnetu na Ústavný súd“. K porušeniu namietaného základného práva podľa tvrdenia navrhovateľov malo dôjsť „výlučne postupom súdu, ktorý jednak svojou činnosťou neprispel k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania vo veci, s ktorou sa obrátil na súd, aby o ich veci rozhodol. Ako aj nesprávnou aplikáciou hmotného práva“. Navrhovatelia ďalej tvrdili, že „vec po skutkovej a právnej stránke nie je podľa nášho názoru náročná a máme za to, že na prerokovanie a právoplatné rozhodnutie takéhoto sporu nie je potrebný taký neprímerane dlhý čas (19 rokov) ako v danom prípade“.

Odporca vo svojom vyjadrení k vecnej stránke návrhu (Spr. 365/01 zo 6. novembra 2001) uviedol, „že tvrdenie podnecovateľov sa nezakladá na pravde“. Taktiež s tvrdením navrhovateľov „pokiaľ ide o úplnú nečinnosť súdu za obdobie od 15. 6. 2000 do 25. 4. 2001, ako to uvádzajú podnecovatelia vo svojom podnete, s tým tiež nemožno súhlasiť. V spise je dostatok dôkazov, že za obdobie od 15. 6. 2000 do konca roka bolo vykonaných pravidelne mesačne dosť úkonov. Úkony neboli urobené len za obdobie od januára 2001 do 25. 4. 2001“.

Právna zástupkyňa navrhovateľov v reakcii z 19. novembra 2001 s týmto vyjadrením odporcu nesúhlasila.

Navrhovatelia „sa nazdávajú, že Okresný súd nepostupuje v konaní o ich návrhu na zaplatenie za nehnuteľnosti tak, že by to bolo možné kvalifikovať ako rešpektovanie citovaného článku ústavy“. Z uvedeného dôvodu žiadajú, aby ústavný súd vyslovil, že

postupom odporcu došlo k porušeniu ústavného práva na prerokovanie ich veci bez zbytočných priet'ahov.

## II.

Na základe súdneho spisu odporcu sp. zn. 6 C 360/89, ktorý bol ústavnému súdu doručený 7. novembra 2001 (spis bol odporcovi vrátený 16. novembra 2001), ako aj stanovísk účastníkov konania ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav tohto konania.

Dňa 16. júna 1982 právny predchodca navrhovateľov (pôvodný žalobca) podal u odporcu žalobu o zaplatenie náhrady za vyvlastnené pozemky a za predbežné užívanie nehnuteľností.

Odporca uznesením sp. zn. 5 C 384/82 z 21. decembra 1983 konanie o náhradu za vyvlastnené pozemky zastavil a náhradu za predbežné užívanie pozemkov vylúčil na samostatné konanie.

Odporca rozsudkom č. k. 4 C 151/84-23 z 27. marca 1985 žalobu na zaplatenie náhrady za predbežné užívanie pozemku zamietol.

Krajský súd v Košiciach rozhodnutím č. k. 21 Co 64/85-38 z 18. októbra 1985 zrušil prvostupňový rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odporca rozsudkom č. k. 4 C 151/84-46 zo 16. decembra 1985 žalobu zamietol.

Krajský súd v Košiciach rozhodnutím č. k. 21 Co 28/86-52 z 20. augusta 1986 potvrdil prvostupňový rozsudok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutím sp. zn. 1 Cz 54/87 z 25. augusta 1987 zrušil rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach.

Krajský súd v Košiciach rozhodnutím č. k. 23 Co 370/87-61 z 30. októbra 1987 zrušil prvostupňový rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie.

Odporca rozsudkom č. k. 3 C 402/87-99 z 3. marca 1989 zaviazal žalovaného uhradiť žalobcovi 1 870,-- Kčs.

Krajský súd v Košiciach rozhodnutím č. k. 22 Co 170/89-113 z 11. júla 1989 zrušil prvostupňový rozsudok a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 22. septembra 1989 odporca uznesením č. k. 3 C 402/87-120 „preniesol svoju príslušnosť“ na Okresný súd v Prešove, ktorý mu súdny spis vrátil späť 19. októbra 1989. Konanie u odporcu odvtedy prebieha pod sp. zn. 6 C 360/89.

Pôvodný žalobca 28. januára 1993 upresnil žalobu – žiadal o zaplatenie nájmu 43 324,-- Kčs.

Odporca uznesením z 25. februára 1993 pripustil rozšírenie žaloby a súhlasil s rozšírením žalovaných o štátny podnik SVIKON vo Svidníku, na ktorý bola delimitovaná časť majetku žalovaného (OZKN Prešov).

Odporca rozsudkom č. k. 6 C 360/89-177 z 2. marca 1993 zaviazal žalovaný štátny podnik SVIKON Svidník na uhradenie 104 202,-- Sk s 3 % úrokom žalobcovi. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

Dňa 2. augusta 1993 bolo odporcovi oznámené, že štátny podnik SVIKON bol zrušený. Jeho práva a záväzky prešli na SVIK, s. r. o., Svidník.

Krajský súd v Košiciach rozhodnutím č. k. 15 Co 267/93-195 z 23. júna 1994 okrem výroku o zamietnutí žaloby prvostupňový rozsudok vo zvyšnej časti zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Odporca uznesením zo 4. septembra 1995 nariadil znalecké dokazovanie. Znalec 15. júla 1996 predložil znalecký posudok.

Dňa 4. februára 1998 bol odporcovi doručený návrh na pripustenie vystúpenia pôvodného žalobcu z konania a na vstup navrhovateľa na jeho miesto (dôvodom zmeny účastníkov konania bol predaj nehnuteľností žalobcu navrhovateľom).

Odporca uznesením č. k. 6 C 360/89-259 z 30. marca 1999 pripustil zmenu účastníkov konania. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 1. apríla 1999. Uvedeným dňom sa stali navrhovatelia účastníkmi konania. Odporca 30. marca 1999 vyzval právneho zástupcu navrhovateľov, aby oznámil, či navrhuje zastaviť konanie voči žalovanému – OZKN Prešov.

Dňa 26. apríla 1999 odporca vytýčil pojednávanie na 19. máj 1999. Na pojednávaní konanom 19. mája 1999 navrhovatelia vzali späť žalobu proti OZKN Prešov. Odporca uložil navrhovateľom (v spore žalobcom) v lehote 10 dní špecifikovať, za ktoré nehnuteľnosti a za aké obdobie požadujú náhradu za užívanie pozemkov, a zložiť zálohu na znalecké dokazovanie. Pojednávanie bolo odročené na neurčito.

Dňa 25. mája 1999 navrhovatelia špecifikovali náhradu za užívanie pozemkov a rozhodné obdobie. Dňa 28. mája 1999 zložili na účet odporcu zálohu na znalecké dokazovanie.

Uznesením č. k. 6 C 360/89-282 z 21. júla 1999 ustanovil odporca znalca z odboru oceňovania nehnuteľností. Znalec 15. marca 2000 doručil odporcovi znalecký posudok.

Dňa 14. apríla 2000 navrhovatelia žiadali pripustiť zmenu na strane žalovaných z dôvodu predaja stavby na predmetných pozemkoch J. O. z V. O.

Dňa 19. apríla 2000 odporca uznesením č. k. 6 C 360/89-320 priznal znalcovi odmenu za vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 20. apríla 2000 odporca expedoval znalecký posudok účastníkom konania s výzvou na vyjadrenie do 10 dní.

Navrhovatelia sa vo svojom vyjadrení z 28. apríla 2000 stotožnili so závermi znalca.

Žalovaný SVIK, s. r. o., Svidník vyjadrením zo 4. mája 2000 nesúhlasil s výškou náhrady stanovenou znalcom a zdôraznil, že znalecký posudok nemôže slúžiť ako dôkaz.

Odporca uznesením č. k. 6 C 360/89-327 zo 16. mája 2000 pripustil prístupenie J. O. do konania ako žalovaného v 3. rade.

Dňa 17. mája 2000 odporca vytýčil pojednávanie na 15. jún 2000.

Na pojednávaní konanom 15. júna 2000 za prítomnosti len právnych zástupcov navrhovateľov a žalovaného v 1. rade navrhovatelia upravili žalobný petit podľa výsledkov znaleckého posudku. Žalovaný v 1. rade žiadal žalobu zamietnuť. Odporca odročil pojednávanie na neurčito.

Dňa 13. júla 2000 odporca zapožičal súdny spis sp. zn. 6 C 360/89 Okresnému súdu v Prešove, ktorý mu ho vrátil 6. septembra 2000.

Dňa 10. novembra 2000 odporca vyžiadal z Okresného úradu v Stropkove, katastrálneho odboru, listy vlastníctva. Tieto mu boli doručené 15. decembra 2000.

Dňa 14. marca 2001 sa navrhovatelia sťažovali na priet'ahy v konaní sťažnosťou adresovanou predsedovi Okresného súdu vo Svidníku.

Odporca 21. marca 2001 vytýčil pojednávanie na 25. apríl 2001, vyzval žalovaného v 1. rade, aby konkretizoval svoje tvrdenia zo 4. mája 2000, a žalovaného v 3. rade predvolal na pojednávanie pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Podaním z 19. apríla 2001 žalovaný v 1. rade odpovedal na výzvu odporcovi.

Znalec podaním z 25. apríla 2001 ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní konanom v uvedený deň, na ktorom sa zúčastnili len právni zástupcovia navrhovateľov a žalovaného v 1. rade a žalovaný v 3. rade, ktorý bol vypočutý a bol požiadaný o predloženie kúpnej zmluvy (kúpa stavby od žalovaného v 1. rade). Pojednávanie bolo odročené na 25. máj 2001.

Na pojednávaní konanom 25. mája 2001 za účasti právnych zástupcov navrhovateľov a žalovaného v prvom rade bol vypočutý znalec. Pojednávanie bolo odročené na 29. jún 2001. Žalovaný v 3. rade bol pod hrozbou poriadkovej pokuty vyzvaný na predloženie kúpnej zmluvy. Túto predložil odporcovi 1. júna 2001.

Dňa 6. júna 2001 (doručené 29. júna 2001) právny zástupca navrhovateľov predložil písomné stanovisko a konečné vyjadrenie k predmetu sporu, v ktorom žiadal vec meritórne rozhodnúť, lebo trvá už 19 rokov.

Na pojednávaní 29. júna 2001 za účasti právnych zástupcov navrhovateľov a žalovaného v 1. rade doručil odporca vyššie uvedené písomné stanovisko navrhovateľov žalovanej strane, oboznámil zúčastnených s obsahom spisov Okresného súdu vo Svidníku sp. zn. 5 C 536/99 a sp. zn. 8 C 537/00. Uznesením č. k. 6 C 360/89-358 prerušil konanie až do právoplatného skončenia veci vedenej pod sp. zn. 8 C 537/00.

Navrhovatelia podali 30. júla 2001 odvolanie proti vyššie uvedenému uzneseniu a opätovne namietali priet'ahy v konaní.

Krajský súd v Prešove rozhodnutím č. k. 1 Co 325/01-364 z 28. septembra 2001 zrušil uznesenie prvostupňového súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (spis bol doručený odporcovi 16. októbra 2001).

Dňa 7. novembra 2001 bol súdny spis odporcu sp. zn. 6 C 360/89 doručený na ústavný súd, ktorý mu ho vrátil 15. novembra 2001.

### III.

V petite prijatého návrhu navrhovatelia žiadali, aby ústavný súd vyslovil, že odporca, t. j. Okresný súd vo Svidníku, v konaní o zaplatenie peňažnej náhrady za užívanie nehnuteľností vedenom pod sp. zn. 6 C 360/89 porušil ich základné právo priznané v čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov. Z obsahu návrhu je zrejmé,

že navrhovatelia považujú za rozhodné obdobie, v ktorom sa mal odporca dopustiť porušenia namietaného základného práva, obdobie od 15. augusta 1994, keď bola ich vec uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 15 Co 267/93-195 z 23. júna 1994 vrátená odporcovi na ďalšie konanie, doposiaľ.

K vyššie uvedenému ústavný súd konštatuje, že v prípade navrhovateľov došlo k procesnoprávnemu nástupníctvu (sukcesii), teda k zmene doterajšieho účastníka konania na strane žalobcu, a to na základe singulárnej sukcesie (predaj nehnuteľností, ohľadom ktorých sa vedie spor o zaplatenie náhrady za ich užívanie pôvodným žalobcom na terajších navrhovateľov). Keďže singulárna sukcesia (na rozdiel od univerzálnej sukcesie) nevyvoláva automaticky aj procesnoprávne nástupníctvo (sukcesiu), musel konajúci súd (odporca) uplatňovanú zmenu svojím uznesením pripustiť. Na základe návrhu navrhovateľov na pripustenie zmeny účastníkov konania zo 4. februára 1998 tak odporca urobil svojím uznesením o pripustení zmeny účastníkov konania z 30. marca 1999. Právoplatnosťou tohto uznesenia (1. apríl 1999) vstúpili navrhovatelia do predmetného konania v tom štádiu, v akom sa nachádzalo pred zmenou účastníkov konania. Tým sa **zmena** účastníkov konania líši od **zámeny** účastníkov konania (§ 92 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku), kde nedochádza k vstupu do doterajšieho procesnoprávneho vzťahu a kde právoplatnosťou uznesenia o povolení zámeny vzniká nový procesnoprávny vzťah.

Uvedená skutočnosť má podľa názoru ústavného súdu zásadný význam pre vymedzenie obdobia, ktoré podlieha posúdeniu namietanej protiústavnosti konania odporcu, pretože v uvedenom prípade v dôsledku súdom povolenej zmeny účastníkov konania nedošlo k vzniku nového procesnoprávneho vzťahu, ale k procesnoprávnemu nástupníctvu do už existujúceho procesnoprávneho vzťahu.

Aj s prihliadnutím na tento záver ústavný súd nemal pochybnosť, že navrhovatelia môžu uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prietáhov aj pre štádium konania, ktoré predchádzalo tejto zmene.

Zároveň ústavný súd konštatuje, že predmetom posúdenia je občianskoprávne konanie, ktoré sa síce začalo 16. júna 1982, avšak vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a že neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k zbytočným priet'ahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo len 15. februárom 1993 (mutatis mutandis I. ÚS 3/97). Ústavný súd posudzoval namietané obdobie tak, ako mu to označili navrhovatelia, t. j. od 15. augusta 1994 doposiaľ.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Pri rozhodovaní, či vo veci došlo k priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka konania a spôsob, akým súd v konaní postupoval (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98).

1. Podľa právneho názoru ústavného súdu právna zložitosť sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za priet'ahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nedokonalým poznaním obsahu samotnej podstaty veci, odbornou nepripravenosťou na pojednávanie, neodborným využitím času určeného na pojednávanie, neodborným vedením

jednotlivých pojednávaní a nariad'ovaním dokazovania bez náležiteho zistenia procesne významných skutočností pre toto dokazovanie (I. ÚS 47/96).

Ústavný súd predovšetkým konštatoval, že predmetom posúdenia je občianskoprávne konanie, ktoré začalo v roku 1982, a doposiaľ, po viac ako devätnástich rokoch, nie je ešte ukončené. Aj keď v danom prípade rozhodným obdobím na posúdenie namietaného porušenia základného práva je obdobie po 15. auguste 1994, aj tak konanie bez meritórneho rozhodnutia trvá už ďalších vyše sedem rokov.

Ústavný súd konštatoval, že konanie o peňažnej náhrade za užívanie nehnuteľností nie je právne zložitým konaním (uvedené nenamieta ani odporca), najmä s prihliadnutím na to, že vo veci už opakovane vyslovil názor nadriadený súd. Ústavný súd pripúšťa určitú možnosť faktickej zložitosti odporcom súdnej veci (problémy vyplývajúce z evidencie nehnuteľností a ich identifikácie v súčasnosti), ktorá však, pri dobrej organizácii práce odporcom, nemala v konečnom dôsledku spôsobiť doterajšie trvanie konania, ktoré nemožno podľa názoru ústavného súdu ospravedlniť.

2. Pokiaľ ide o správanie navrhovateľov ako účastníkov konania, ústavný súd konštatoval, že nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Skutočnosť, že navrhovatelia, ako to uvádza vo svojom vyjadrení odporca, „žiadali nové znalecké posudky, ktoré boli vypracované, taktiež žiadali pripustenie zmeny účastníkov na strane žalobcu“, hodnotí ústavný súd ako využitie možností daných navrhovateľom procesnými predpismi (Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie ich práv v občianskom súdnom konaní. Toto ich konanie nemožno kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy.

3. Pri posudzovaní posledného hodnotiaceho kritéria - postupu odporcu v napadnutom konaní - ústavný súd pripomína, že prihliadol na skutočnosť, že konanie sa začalo 16. júna 1982, ale postup odporcu v konaní mohol posudzovať až od 15. februára 1993, osobitne sa však zameril na vyhodnotenie jeho postupu od 15. augusta 1994, keď

bolo odporcovi doručené rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach č. k. 15 Co 267/93-195, ktorým okrem výroku o zamietnutí žaloby prvostupňový rozsudok vo zvyšnej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu na realizácii ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí iba konanie a prejednanie veci pred súdom bez meritórneho rozhodnutia (napr. I. ÚS 47/96, I. ÚS 10/98). Zdlhavosť postupu v konaní súd nezbavuje zodpovednosti za prieťahy v konaní, ak nesprávnou organizáciou práce alebo inými nedostatkami vo svojej činnosti spôsobuje predlžovanie konania (I. ÚS 55/97). Ako z čl. 48 ods. 2 ústavy, tak aj z príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pre všetky súdy vyplýva povinnosť postupovať rýchlo a bez prieťahov v priebehu celého súdneho konania bez ohľadu na skutočnosť, či výsledkom takéhoto postupu súdu je jeho procesné rozhodnutie alebo rozhodnutie vo veci samej (I. ÚS 11/98).

V tejto súvislosti ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že predmetné konanie trvá vyše 19 rokov, čo možno spravidla už len na základe tejto skutočnosti považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy. Takáto zdlhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate.

V priebehu celého konania a tiež v rozhodnom období odporca nepostupoval v konaní dôsledne, nezorganizoval svoju prácu tak, aby v čo najkratšej dobe zadovážil dostatok relevantných dôkazov potrebných na rozhodnutie vo veci samej. Zrušovanie jeho rozhodnutí súdmi vyššieho stupňa, opätovné požadovanie upresňovania žalobného základu, opakované nariaďovanie znaleckého dokazovania, zisťovanie vlastníckych vzťahov vyžiadáním listov vlastníctva aj v mesiaci november 2000 a vykonanie piatich pojednávaní v rozhodnom období (od 15. augusta 1994 do 29. júna 2001) bez meritórneho rozhodnutia nesvedčí o takom postupe odporcu v posudzovanej veci, ktorý by smeroval k urýchlenému odstráneniu právnej neistoty navrhovateľov, teda ktorý by zodpovedal ústavou priznanému základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a príslušným ustanoveniam Občianskeho súdneho poriadku (najmä § 6, § 100 ods. 1 a § 114).

Záver o dôvodnosti návrhu vyplýva aj zo zistení ústavného súdu z predloženého spisu, kde zistil opakované prípady nečinnosti, resp. pomalej a málo účinnej činnosti odporcu aj v posudzovanom (rozhodnom) období, ktoré odporca náležite vo svojom vyjadrení nevysvetlil. Priznal len nečinnosť od januára 2001 do 25. apríla 2001. Ide napríklad o obdobie od 15. augusta 1994 do 4. septembra 1995, keď odporca uznesením nariadil znalecké dokazovanie (vyše 12 mesiacov), o obdobie od 15. júla 1996, keď znalec predložil znalecký posudok, do 4. februára 1998, keď bol odporcovi doručený návrh na pripustenie zmeny účastníkov konania (vyše 18 mesiacov), o obdobie od 4. februára 1998 do 30. marca 1999, keď odporca uznesením pripustil zmenu účastníkov konania (vyše 13 mesiacov), ako aj o obdobie od 6. septembra 2000, keď bol zapožičaný spis vrátený z Okresného súdu v Prešove, do 21. marca 2001, keď odporca nariadil pojednávanie (aj keď ústavný súd bral do úvahy tú skutočnosť, že 10. novembra 2000 odporca vyžiadal z katastrálneho odboru Okresného úradu v Stropkove listy vlastníctva, ktoré mu boli zaslané 15. decembra 2000). Tieto vyššie uvedené skutočnosti vo svojom súhrne významne ovplyvnili dĺžku konania, a preto ich treba považovať za zbytočné prietahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že bolo porušené právo navrhovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov, tak ako im ho zabezpečuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2001